

Taalbeleid Lagere School

Heilig Hart Heverlee

2014 - 2015

Naam school: Lagere school Heilig Hart Heverlee

Adres: Naamsesteenweg 355, 3001 Heverlee

Schooltype: Vrije lagere school

Directeur: Mevr. Ria Van Assche & Mevr. Nathalie Leblanc

Totaal aantal lln.:

aantal GOK-uren:

zorgcoördinatie:

andere:

aantal lln. met thuistaal niet Nederlands:

1. VISIE

1.1. Algemene visie

De structurele en strategische poging van een schoolteam om de onderwijspraktijk aan te passen aan de taal en leerbehoeften van de leerlingen met het oog op het bevorderen van hun algehele ontwikkeling en het verbeteren van de onderwijsresultaten.

- ⇒ Structureel wil zeggen dat het voeren van een taalbeleid meer is dan een eenmalig initiatief. Het leidt tot een blijvende verandering in het taalgedrag van leerlingen.
- ⇒ Strategisch betekent dat alle partners uit het schoolteam samen op een planmatige manier aan dit taalbeleid werken.
- ⇒ Onderwijsresultaten verbeteren houdt in dat je leerlingen aanzet om taalvaardiger te worden, om zich vlot en correct uit te drukken en tot betere communicatie te komen.

1.2. Schoolspecifieke visie

Taal en wat dit alles omvat wordt zeer belangrijk geacht in de lagere school. Dit zowel op het niveau van de school, de klas, de leerlingen en de leerkrachten, alsook de ouderbetrokkenheid is zeer belangrijk. Om je als kind maximaal te ontplooiën in het onderwijs en de eindtermen van de verschillende schoolvakken te halen, moeten leerlingen kunnen omgaan met de taal die op school gebruikt wordt, de taal en de afspraken die door een team gedragen worden. De taal van de school - en dus van de leerkracht - is voor kinderen niet altijd even begrijpelijk. Vakken als rekenen en wereldoriëntatie kijken vaak erg abstract naar de werkelijkheid. Daarbij komen onvermijdelijk een boel vaktermen te pas – trapezium, gewest, kringloop, nerf – maar ook andere abstracte begrippen als element, factor, feit, kenmerk, eigenschap, vergelijken, oorzaak, gevolg, voorwaarde . . . Ook in andere opzichten, bijvoorbeeld bij moeilijke zinsconstructies, is het taalgebruik van de leerkracht en het handboek zeer complex. Bovendien liggen de taaleisen ook op productief vlak – spreken en schrijven – hoog. Bepaalde leerlingen hebben bij het binnenkomen in het lager onderwijs al heel wat bagage om de confrontatie met dat soort taalgebruik aan te kunnen. Voor andere leerlingen, vaak van een lagere socio-economische afkomst, is dat niet het geval en kan taal het leren in de weg staan. Om deze groep een grotere kans op schoolsucces te geven, wil onze school werk maken van een gerichte taakaanpak wat betreft taal. We willen de leerlingen zoveel mogelijk laten meedraaien in een normale klassituatie waar ze al doende en zelfontdekkend de taal kunnen oppikken. Maar, als school willen we ook tegemoet komen aan de individuele noden van leerlingen en leerkrachten door het taalaanbod uit te breiden. We denken dan aan OKAN, uitdagend leer materiaal, gedifferentieerde aanpak binnen en buiten de klas, spellinggroepjes, ... Zorg op school omvat ook het gedifferentieerd werken rond taal op school, zoals opgenomen in onze zorgvisie (taaltesten waaronder AVI en LVS, remediëringsgroepjes spelling en lezen, OKAN).

Daar wij een grote school zijn, willen we die inspanningen rond schooltaalvaardigheid binnen een taalbeleid oplijsten zodat begrijpelijke communicatie en het bevorderen van taalvaardigheid in alle vakken als een prioritair aandachtspunt beschouwd wordt en zodat dit gedragen kan worden door één team. We willen met het zorgteam en het hele schoolteam aan de slag gaan om zinvolle acties uit te stippelen, om een verticale en horizontale samenhang te krijgen in ons taalaanbod en taalbeleid, om een gemeenschappelijke visie te ontwikkelen met alle betrokkenen. Maar, ook de ouders en de ouderbetrokkenheid mogen niet vergeten worden. Duidelijke afspraken rond communicatie naar ouders zijn nodig, alsook de betere integratie van school en buurt (Brede school).

2. AANLEIDING VAN HET TAALBELEID

- Het is algemeen erkend dat leerlingen met taalproblemen onvoldoende kans maken op schoolsucces. Een zinvol taalbeleid zorgt voor een gerichte taakaanpak en moet de taalproblemen proberen terugdringen.
- Op onze school worden heel wat initiatieven ondernomen wat taal en taalaanbod betreft (er wordt materiaal aangekocht, OKAN, gedifferentieerde reken- en spellinggroepjes, taalaanbod en taalstimulatie in de klas). Echter is het de bedoeling om als school, als team aan de slag te gaan met het taalcurriculum. Eensgezindheid is belangrijk. Vandaar dat taalinitiatieven opgelijst moeten worden en in kaart gebracht moeten worden.
- Een analyse van de beginsituatie moet ons in staat stellen om hiaten op te vullen, door het formuleren van gerichte doelen en daaraan gekoppelde acties, opdat leerlingen vlotter de doelen van het schoolcurriculum halen.

3. DOEL VAN HET TAALBELEID

- Zoveel mogelijk leerlingen de doelen van het schoolcurriculum proberen te laten behalen. (*Een taalbeleid voeren impliceert een structurele en strategische poging van het hele schoolteam om de onderwijspraktijk aan te passen aan de (taal)leerbehoefte van de leerlingen met het oog op het verbeteren van de onderwijsresultaten van deze leerlingen' - naar Teunissen, 1997*).
- Taalaanbod in kaart brengen en uitbreiden volgens de noden van de leerlingen, leerkrachten en ouders.
- Bijdragen tot de algemene en culturele vormgeving van de leerlingen.
- Een voorbeeld stellen op gebied van interne en externe communicatie.
- Eenzelfde visie uitdragen met het schoolteam.
- Een betere integratie van school en buurt (brede school).

4. BEGINSITUATIE

4.1. Objectieve bronnen

4.1.1. Vaststellingen

De schoolpopulatie is de laatste jaren sterk geëvolueerd. In het verleden waren we eerder een 'witte' school. De ouders van de leerlingen waren hoger geschoold. Vandaag de dag is de diversiteit groter. We hebben meer anderstalige ouders en leerlingen. Vanuit de kleuterschool komen anderstalige leerlingen over, waar al dan niet reeds een traject mee is afgelegd. Echter hebben we gedurende de schoolloopbaan, tijdens het schooljaar ook anderstalige instromers in verschillende leerjaren. Dit zijn leerlingen afkomstig uit een ander land, die nooit Nederlands hoorden. Als school willen en moeten we hier zeker aandacht aan geven opdat deze leerlingen vlot Nederlands leren. Want, al deze leerlingen zijn zeer welkom. De groep anderstalige gezinnen is niet enkel van herkomst heel verscheiden, er is ook een heel groot verschil in sociale klasse. Een aantal ouders komt hier om te werken in de hoogtechnologische bedrijven of om te studeren aan de universiteit. Een andere groep ouders komt aan in ons land als vluchteling.

Bij de autochtone leerlingen echter zien we ook onderling grote verschillen tussen schooltaal en thuistaal. Dit hangt vaak samen met de sociale situatie waarin deze gezinnen verkeren.

4.1.2. Observaties en testen

- *Leerlingvolgsysteem – LVS*: Tweemaal per jaar worden de LVS-testen rekenen en spelling afgenomen. Aan het begin van het schooljaar en halverwege het schooljaar. Deze testen geven ons een beeld van vooruitgang, stagnatie of achteruitgang van de leerinhouden bij de leerlingen. Echter zorgen ze er ook voor dat we het niveau kunnen bepalen van anderstalige instromers of instromers uit andere scholen. Uit de LVS-test spelling merken we dat er een grote discrepantie is tussen autochtone en allochtone leerlingen, of anderstalige instromers. Met deze leerlingen moeten we dus aan de slag. Echter merken we ook dat sommige anderstalige leerlingen een eventuele achterstand soms snel kunnen wegwerken, terwijl andere leerlingen deze achterstand hun hele schoolloopbaan met zich meedragen. Dit hangt vaak samen met de motivatie van ouders, sociale thuissituatie en thuistaal.
- *AVI*: De AVI leestesten zorgen ervoor dat we van leerlingen het leestechisch niveau kunnen bepalen. Deze testen worden afgenomen tot het vierde of vijfde leerjaar. In deze testen zijn er grote verschillen tussen leerlingen. Er zijn leerlingen die langer de tijd nodig hebben om AVI 9 te behalen. Met deze leerlingen moet aan de slag gegaan worden. Bij anderstalige instromers merken we vanzelfsprekend ook moeilijkheden in het lezen op. Door het afnemen van AVI testen kunnen deze lezers goed opgevolgd worden. Inoefening thuis is hierbij ook zeer belangrijk. Leerlingen uit een lagere sociale klasse of anderstalige instromers waarbij de ouders thuis niet kunnen oefenen, maken vaak minder vooruitgang.
- *Leesmethodetest 1^e leerjaar*: Bij de leesmethode in het eerste leerjaar horen ook leestesten. Deze worden regelmatig afgenomen om de vorderingen van leerlingen in kaart te brengen. Aan de hand van deze testen kan kort op de bal gespeeld worden en kan er zinvol gemedieerd worden.
- *Taaltestproef overgang 3^e kleuterklas – 1^e leerjaar*: Een taalproef is nodig om naar een eerste leerjaar te mogen gaan als:
 - Leerlingen 6 jaar worden in 2013 en tijdens het schooljaar 2012-2013 minder dan 220 halve dagen Nederlandstalig kleuteronderwijs hebben genoten.
 - Leerlingen 5 jaar worden in 2013 en tijdens het schooljaar 2012-2013 minder dan 185 halve dagen Nederlandstalig kleuteronderwijs hebben genoten.
 - Leerlingen die 7 jaar worden in 2013 mogen altijd naar het eerste leerjaar en hoeven de taalproef niet af te leggen.
- *Observaties en klasscreening*: Vanuit de observaties en de klasscreeningen blijkt dat het heel moeilijk blijft voor anderstalige kinderen om genoeg vooruitgang te maken. Vaak is de instructie te moeilijk om klassikaal te kunnen volgen en is er nood aan individuele uitleg. Het afbouwen van deze individuele sturing blijkt in de praktijk niet altijd even gemakkelijk. We voelen de nood om hieraan te werken, om te investeren in co-teaching of OKAN en om hier een duidelijke leerlijn in te brengen.
- *Taaltesten aansluitend bij de methode*: Bij onze taalmethode horen ook testen begrijpend lezen. Deze polsen naar het taalbegrip van de leerlingen, de kennis van de woordenschat. Echter zijn de differentiatiemogelijkheden hierin tot nu toe beperkt en merken we dat anderstalige of taalzwakke leerlingen vaak lage scores behalen. Er is nood aan testen begrijpend lezen, aansluitend aan de zone van naaste ontwikkeling bij deze leerlingen.
- *Taalscreening anderstalige instromers*: van alle leerlingen die voor het eerst naar het Nederlandstalig onderwijs komen in onze lagere school wordt een taalscreening afgenomen. Voor de leerlingen uit het eerste leerjaar is dit de Salto. Voor leerlingen vanaf het tweede tot en met het zesde leerjaar wordt de LVS-test spelling gebruikt. Verder baseren we ons op

observaties, het AVI-leesniveaue en de leestesten begrijpend lezen in de klas. Voor leerlingen die onvoldoende score wordt een taaltraject voorzien (aansluitend bij een OKAN-groepje) of wordt er een actieplan opgesteld voor in de klas.

4.2. Subjectieve bronnen

4.2.1. Bevragen van de leerkrachten – enquête (Bron 1) –juni 2012

Om de hiaten in ons taalbeleid op te lijsten werd van de leerkrachten een enquête afgenomen. Hierdoor kunnen we gerichte doelen ophijsten en daar zinvolle acties aan koppelen, om zo de onderwijsleersituatie te optimaliseren. (Bron 1).

- Stelling 1: Er is voldoende talige interactie vanuit de interesses en ervaringen van de kinderen zodat het taalaanbod op een natuurlijke wijze bij de activiteit / les hoort.
- Stelling 2: Ik maak veel tijd voor vertel- en voorleesmomenten en kan daarin differentiëren.
- Stelling 3: Vorderingen worden systematisch bijgehouden en doorgegeven voor spreken, luisteren, lezen en schrijven.
- Stelling 4: Verschillen in taalvaardigheid tussen kinderen beschouw ik als een kans.
- Stelling 5: We hebben goed ingerichte taalhoeken (boekenhoek, leeshoek, schrijfhoek) of taal-materiaal voor contract.
- Stelling 6: Ik gebruik vaak werkvormen die interactie tussen de kinderen bevorderen (o.a. CLIM, groepswerk, hoekenwerk, ...)
- Stelling 7: Ik stel denkstimulerende en open vragen.
- Stelling 8: Ik voorzie voldoende variaties in mijn taalaanbod.
- Stelling 9: In mijn klas schenk ik op een positieve manier aandacht aan de meertaligheid en anderstaligheid van kinderen.
- Stelling 10: Ik heb een goede balans tussen de verschillende onderdelen van taal (begrijpend lezen, creatief schrijven, spelling, luisteren, ...)
- Stelling 11: Ik geef in mijn klas aandacht aan het kritisch leren omgaan met informatie.
- Stelling 12: Ik werk voldoende aan de schooltaal van taalzwakke kinderen.
- Stelling 13: Ik tracht mijn hoeken/contract talig te verrijken en zorg voor talige spelsuggesties/ oefenmateriaal.
- Stelling 14: Ik kan op planmatige wijze hulp bieden bij taalproblemen.
- Stelling 15: Ik ondersteun minder taalvaardige kinderen actief en stimuleer hen tot zelf-doen en zelf nadenken.
- Stelling 16: Ik geef voldoende aandacht aan leesplezier.
- Stelling 17: Ik tracht het niveau van mijn kinderen goed in te schatten en voorzie in mijn taalaanbod voldoende differentiatie.
- Stelling 18: Ik heb zicht op de eindtermen Nederlands.
- Stelling 19: Op school is er voldoende materiaal aanwezig om te differentiëren in taalaanbod (begrijpend lezen/spelling), ook voor toetsen
- Stelling 20: De taalvaardigheidsdoelen die je nastreeft, zijn afgestemd op de doelen van leerkrachten in andere klassen en maken deel uit van een samenhangende leerlijn.
- Stelling 21: Op school zijn duidelijke afspraken gemaakt welke taal (Algemeen Nederlands, dialect en eigen taal) leerlingen en leerkrachten gebruiken EN deze afspraken zijn duidelijk gecommuniceerd naar ouders en leerlingen.

We zien vooral dat het de leerkrachten ontbreekt aan talig materiaal om hun hoeken, contract, ... te verrijken, alsook is er een grote onzekerheid op gebied van differentiatie in taallessen. Verder zijn

voor de leerkrachten de afspraken niet duidelijk of hebben zij geen zicht op de afspraken omtrent taal op school. De leerkrachten voelen dat ze niet op de hoogte zijn van materiaal of ze vinden dat er te weinig materiaal aanwezig is op school om te differentiëren. De leerkrachten voelen zich onvoldoende op de hoogte van de eindtermen Nederlands.

4.2.2. Gesprekken met ouders/intakegesprekken

Wanneer leerlingen zich inschrijven in de lagere school is er steeds een intakegesprek met de ouders en de leerling. Op die manier krijgen we vaak al een beeld (dat later kan worden bijgestuurd) van de sociale situatie, de thuistaal, het cognitief niveau van de leerling. Het zorgt ervoor dat we gaan nadenken in welke klas we de leerling kunnen plaatsen, we kunnen al nagaan waar de leerling nood aan heeft, in welke groep hij of zij het beste zou functioneren, of hij/zij al eventueel extra oefenmateriaal kan meekrijgen in de vakantie.

4.2.3. Gesprekken met externen

Contact met externen leveren ons vaak ook al een beeld op van het niveau van de leerling, van het talig presteren en eventuele oorzaken van een lager niveau. We denken dan aan CLB, logopedisten, therapeuten die bijvoorbeeld leerstoornissen kunnen vaststellen. Vaak nemen deze mensen bijkomende testen af die de hiaten concreet in kaart brengen.

5. ACTIES

Leerlingen verschillen in taalvaardigheid. Leraren hebben daarmee (in alle vakken) te maken. Scholen die een sterk taalbeleid uitbouwen, zorgen ervoor dat zoveel mogelijk leerlingen het schoolcurriculum halen. Bovendien vraagt de omgeving en de maatschappij waarin leerlingen en ouders elke dag functioneren om taalvaardige en sociaalvaardige jongeren. Hoe kun je ondanks al deze verschillen de taalontwikkeling, de taalvaardigheid verhogen? Elk taalbeleid start in de eerste plaats in de lespraktijk en op het niveau van de klas. Maar, aandacht voor taal kan maar effect hebben als collega's, vakgroepen en schooldirectie eraan meewerken. Vandaar worden een aantal acties geformuleerd op klasniveau, leerlingniveau en schoolniveau.

5.1. Acties op schoolniveau

5.1.1. Doelstelling 1:

Taalbeleid en taalstimulering is een gedeelde verantwoordelijkheid, iedereen moet er zich van bewust zijn dat men het verschil kan maken voor een kind door goede aanpak en aanbod.

Acties:

- De school wil investeren in materiaal voor anderstalige leerlingen. Maar, er moet ook materiaal aanwezig zijn voor de leerkrachten zodat zij kunnen differentiëren op gebied van taal bij de andere leerlingen. Dit materiaal moet opgelijst worden.
 - Differentiatiekaart leesteksten begrijpend lezen voorzien.
 - Herhalingsbundels en remediëringsgroepjes spelling per leerjaar.
 - Leesniveaugroepen in het 1^e, 2^e 3^e en indien nodig 4^e leerjaar.

- Website met herhalingsoefeningen spelling voor het 4^e, 5^e, 6^e leerjaar. Anderstalige leerlingen die zich komen inschrijven kunnen in de vakantie steeds op deze website oefenen.
- Er worden OKAN uren ingezet voor taalstimulering en taalverwerving bij de kinderen die nog beperkt Nederlands spreken. Er wordt individueel gewerkt of in kleine taalgroepjes om de kinderen meer spreekruimte te bieden. De groepen kunnen heterogeen of homogeen zijn.
- SES-lestijden kunnen worden ingezet als aanvulling op de OKAN uren. Maar, deze SES lestijden kunnen ook ingezet worden als gerichte taalremediëring (remediëringsgroepjes spelling, remediëringsgroepjes lezen).

5.1.2. Doelstelling 2:

We willen een netwerk opbouwen met externen, om onze eigen acties te ondersteunen en om expertise van anderen in onze school te brengen.

Acties:

- In samenwerking met het armoedefonds van het OCMW hebben we al drie jaar na elkaar subsidies gekregen voor ons project van de spel-o-theek. Met dit project willen we de slaagkansen van de sociaal zwakke kinderen in de school verbeteren.
- De stad Leuven richt elk jaar in augustus de Zomerschool in. Hier kunnen anderstalige kinderen gratis drie weken op zomerkamp met het accent op taalverwerving. Onze school werkt actief mee aan dit project en adviseert kinderen en ouders om deel te nemen aan de Zomerschool.
- Elk jaar kunnen we rekenen op studenten van de bachelor na bachelor Buitengewoon Onderwijs van de Katholieke Hogeschool Leuven. Zij doen bij ons inclusie stage en kunnen ook worden ingezet voor de begeleiding van anderstalige leerlingen.
- We werken samen met buddy's, studenten van de Katholieke Universiteit Leuven en de sociale Hogeschool Leuven. Zij geven in onze school huiswerkbegeleiding aan leerlingen die het moeilijk hebben of aan leerlingen die thuis niet begeleid kunnen worden bij het maken van huiswerk (vaak anderstalige leerlingen of leerlingen uit een lagere sociale klasse).
- We werken samen met Domo vzw. Ze werken aan eigenwaarde, vaardigheden en zelfvertrouwen van ouders en kinderen. Ze bieden sociale steun en zijn vriend aan huis. Domo werkt mee aan het herstellen of verruimen van het sociaal netwerk van gezinnen (cultuurparticipatie, sport, spel, vakantie, ...). Het uitbreiden van dit sociaal netwerk komt de taal ten goede.
- We kunnen rekenen op brugfiguren van het Rode Kruis voor het geven van huiswerkbegeleiding.
- We werken samen met 'Auxilia'. Zij ondersteunen en geven les aan kansarmoede gezinnen.

5.1.3. Doelstelling 3:

We willen acties naar de ouders ondernemen, om hen kapstokken te geven in de taalstimulering van hun kind.

Acties:

- We richten Nederlandse les in voor ouders in samenwerking met CVO De Nobel. We willen de ouders vooral een oefenplaats bieden waar ze Nederlands kunnen praten in een veilige omgeving.
- Elke vakantie krijgen anderstalige kinderen en kinderen die uit sociaal zwakke thuissituaties komen, een vakantierugzak mee naar huis. Het idee is gebaseerd op een project van buurtwerking Fabota. Zij hebben ons geholpen om dit project op te zetten. We hebben voor dit project al tweemaal subsidies gehad van de stad Leuven.
In de rugzak zitten cd'tjes met klasliedjes van kinderen, boekjes met een eventuele voorlees cd, kindertijdschriften, spelletjes of puzzels, soms knutselmateriaal, eventueel een DVD en computerspelen.
- Voor oudercontacten van anderstalige leerlingen worden er tolken uitgenodigd (in samenwerking met 'Pasta').
- Een pijnpunt waar we werk van willen maken is onze schriftelijke en mondelinge communicatie met ouders.
 - In brieven gebruik maken van pictogrammen.
 - Brieven vertalen.
 - Ter beschikking stellen van pictogrammen die de communicatie met anderstalige leerlingen en ouders bevorderen:
 - Pictogrammen verklarend woordenboek
 - Pictogrammenwoordenboek
 - Stickerblad pictogrammen
 - <http://www.klasse.be/leraren/15725/25-pictogrammen-voor-school-en-ouders/#basispictos>

5.1.4. Doelstelling 4:

Leerkrachten moeten de kans krijgen om zich verder te professionaliseren op het gebied van taalstimulering.

Acties:

- We willen leerkrachten aanmoedigen en aansporen om bijscholingen te volgen rond taalaanbod, taalvaardigheid, differentiatie op gebied van taal en taalstimulering.
- We werken op school met vaste taalmethodes (Tijd voor Taal Accent – Van In, Veilig leren Lezen - Zwijsen) Deze taalmethode zorgt voor een verticale en horizontale leerlijn. Leerkrachten kunnen hier ook ideeën uit putten op gebied van differentiatie. Deze methodes bieden een aantal differentiatiemogelijkheden.

5.1.5. Doelstelling 5:

Ouders, leerkrachten, leerlingen, ... moeten op de hoogte zijn van de afspraken rond taal, dialect, ... in onze school.

Acties:

- Afspraken rond taal opnemen in het schoolreglement en communiceren binnen het schoolteam.

- ⇒ Schoolreglement: *“14.1.2 De kinderen gedragen zich steeds beleefd, vriendelijk en welwillend tegenover elkaar, de directie, de leerkrachten en de bezoekers van de school. Zij spreken uitsluitend Algemeen Nederlands.”*

5.2. Doelen op leerkrachtniveau en klasniveau

5.2.1. Doelstelling 1:

Leerkrachten hebben een sterk taalaanbod en zien het belang van goede taalstimulering.

Acties:

- We willen gericht het taalaanbod in de lagere school uitbreiden. We willen ons informeren bij uitgeverijen en begeleidingsdiensten.
- Het zorgteam verkent het taalaanbod en organiseert initiatieven op vlak van taalbeleid.
 - Zoeklicht dyslexie
 - Online boekjes voor leerlingen met dyslexie: www.gratiskinderboek.nl
 - www.sensotec.be (dyslexiesoftware: WoDy)
- Oplijsten materiaal Taal.

5.2.2. Doelstelling 2:

Om goede en gerichte taalacties te kunnen ondernemen, moeten de leerkrachten een goed zicht hebben op het (begin)niveau van een kind.

Acties:

- Aan het begin en in het midden van het schooljaar worden de LVS-testen afgenomen. Deze testen geven ons het beeld van het niveau spelling en rekenen bij de leerlingen in onze school. Het zorgteam maakt op basis van deze testen foutenanalyses zodat er gericht kan gemedieerd worden.
- Er worden leestesten afgenomen om het AVI-niveau van de leerlingen te bepalen, op die manier kunnen leesboekjes op het juiste AVI-niveau aangeboden worden. Er kunnen remediëringsgroepjes lezen worden opgericht.
- Voor spreken en schrijven wordt breed geëvalueerd. Regelmatige spreek- en schrijfoefeningen geven de leerkrachten indicaties van de vooruitgang en werkpunten van leerlingen. Door het breed evalueren is er een duidelijke groeilijn merkbaar.
- In het vierde en het zesde leerjaar worden de IDP's afgenomen. Deze IDP's geven onze school informatie wat betreft hiaten in de leerstof bij leerlingen. De school kan hier dan extra in investeren.

5.2.3. Doelstelling 3:

Leerkrachten moeten kinderen met een te laag taalniveau gericht kunnen stimuleren met extra aanbod.

Acties:

- Co-teachers en zorgcoördinatoren zoeken boeiend taalmateriaal, activiteiten en proberen het uit met groepjes kinderen. Het materiaal wordt ter beschikking gesteld van de leerkrachten. Zo hebben we een spel-o-theek waar leerkrachten materiaal kunnen ontlenuen.
- Leerkrachten voorzien spreekbeurten/groepswerken. Leerlingen werken op die manier samen en leren spreken, ze leren van elkaar.
- In de wekelijkse kring (meestal in de lagere klassen) kunnen leerlingen vertellen (= spreken) over hun belevenissen in weekends en vakanties.
- Leerkrachten werken (vaak in de hogere klassen) gericht rond de actualiteit (reporter van de dag/week).
- In de leerlingenraad ('Hersenpan') worden de leerlingen uitgedaagd om te spreken en in overleg te gaan met elkaar. De klassen van de bovenbouw hebben ook een klasburgemeester die de spreekbuis is van de klas. Vaak zijn dit leerlingen die erg taalvaardig zijn, maar op die manier nog eens extra uitgedaagd kunnen worden.
- In elke klas is er een klasbib. De leerkracht kan mee met leerlingen op zoek gaan naar een boek dat aansluit bij het leesniveau van de leerlingen. In de lagere klassen worden de boeken vaak geordend volgens AVI-niveau.
- In de klassen is er ruimte voor wandplaten, daglijnen, ...
- Er worden culturele activiteiten voorzien per leerjaar. Dit gaat van toneelvoorstellingen, tot zang- en dansvoorstellingen.

5.2.4. Doelstelling 4:

Leerkrachten moeten zicht krijgen op de eindtermen Nederlands.

Acties:

- Een werkmoment rond het leerplan Nederlands op een personeelsvergadering.

5.3. Doelen op leerlingniveau

5.3.1. Doelstelling 1:

We willen het aantal kinderen met voldoende taalvaardigheid vermeerderen. Daarbij willen we zeker aandacht geven aan het kritisch leren luisteren, het begrijpen van instructies en rekentaal.

Acties:

- We hebben luisterverhalen ter beschikking. Deze dienen te worden opgelijst.
- We hebben een abonnement genomen op fundels, zodat kinderen ook individueel of in heel kleine groep naar verhalen kunnen luisteren. Zelfs voor kinderen die nog heel beperkt Nederlands kennen, is het mogelijk om het verhaal te volgen.
- Er zijn de vakantierugzakjes die de kinderen meekrijgen tijdens de vakanties.
- De leerkrachten of de zorgleerkracht voorziet verlengde instructie tijdens de differentiatie.

- SES-lestijden kunnen worden ingezet om leerlingen instructietaal te leren begrijpen.

5.3.2. Doelstelling 2:

We willen tegemoet komen aan leerlingen met een taalstoornis door compenserende, dispenserende, stimulerende en remediërende maatregelen in te lassen, om het welbevinden van de leerling hoog te houden.

Acties:

- We voorzien STICORDI-maatregelen voor leerlingen met leerstoornissen. Per leerstoornis zijn er een aantal STICORDI-maatregelen die kunnen worden uitgeprobeerd en geëvalueerd. Samen met de ouders, het CLB, de klasleerkracht en eventuele andere externen kunnen deze afspraken gemaakt worden.

5.3.3. Doelstelling 3:

Naast het voldoende stimuleren van de Nederlandse taalvaardigheid, willen we ook op school en tussen de kinderen een open houding naar alle thuishalen verkrijgen. Voor Nederlandssprekende kinderen is dat zeker ook een verrijking en het zal het welbevinden van de anderstalige leerlingen ten goede komen.

Acties:

- In de klas kan de leerkracht werken rond de verschillende thuislanden van de kinderen (Bijvoorbeeld tijdens W.O. thema 'Europa').
- Leerkrachten proberen om aandacht te geven aan verschillende talen, bijvoorbeeld anderstalige liedjes, gebruik van Google-translater... op die manier komen andere talen in de klas.
- We willen in de school werk maken van Franse taalinitiatie.

6. BRONNEN

Bron 1: enquête beginsituatie in kaart brengen

Taalbeleid Lagere School

Een taalbeleid in de lagere school is een must. Om de beginsituatie van ons taalaanbod, taalbeleid in kaart te brengen vragen we jullie om onderstaande enquête in te vullen.

*Vereist

1. Er is voldoende talige interactie vanuit de interesses en ervaringen van de kinderen zodat het taalaanbod op een natuurlijke wijze bij de activiteit / les hoort. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

2. Ik maak veel tijd voor vertel- en voorleesmomenten en kan daarin differentiëren. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

3. Vorderingen worden systematisch bijgehouden en doorgegeven voor spreken, luisteren, lezen en schrijven. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

4. Verschillen in taalvaardigheid tussen kinderen beschouw ik als een kans. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

5. We hebben goed ingerichte taalhoeken (boekenhoek, leeshoek, schrijfhoek) of taal-materiaal voor contract. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

6. Ik gebruik vaak werkvormen die interactie tussen de kinderen bevorderen (o.a. CLIM, groepswerk, hoekenwerk, ...) *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

7. Ik stel denkstimulerende en open vragen. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

8. Ik voorzie voldoende variaties in mijn taalaanbod. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

9. In mijn klas schenk ik op een positieve manier aandacht aan de meertaligheid en anderstaligheid van kinderen. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

10. Ik heb een goede balans tussen de verschillende onderdelen van taal (begrijpend lezen, creatief schrijven, spelling, luisteren, ...) *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

11. Ik geef in mijn klas aandacht aan het kritisch leren omgaan met informatie. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

12. Ik werk voldoende aan de schooltaal van taalzwakke kinderen. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

13. Ik tracht mijn hoeken/contract talig te verrijken en zorg voor talige spelsuggesties/ oefenmateriaal. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

14. Ik kan op planmatige wijze hulp bieden bij taalproblemen. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

15. Ik ondersteun minder taalvaardige kinderen actief en stimuleer hen tot zelf-doen en zelf nadenken. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

16. Ik geef voldoende aandacht aan leesplezier. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

17. Ik tracht het niveau van mijn kinderen goed in te schatten en voorzie in mijn taalaanbod voldoende differentiatie. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

18. Ik heb zicht op de eindtermen Nederlands. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

19. Op school is er voldoende materiaal aanwezig om te differentiëren in taalaanbod. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

20. De taalvaardigheidsdoelen die je nastreeft, zijn afgestemd op de doelen van leerkrachten in andere klassen en maken deel uit van een samenhangende leerlijn. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

21. Op school zijn duidelijke afspraken gemaakt welke taal (Algemeen Nederlands, dialect en eigen taal) leerlingen en leerkrachten gebruiken EN deze afspraken zijn duidelijk gecommuniceerd naar ouders en leerlingen. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord

22. Een werkgroep rond taalbeleid waar oog is voor een leerlijn rond gedifferentieerde taalaanpak zou me aanspreken. *

1 2 3

Akkoord Niet akkoord
